

หลักสูตรการสานตะกร้าหวายเทียม

จำนวน 15 ชั่วโมง

หลักสูตรที่สอดคล้องกับอาชีพทั่วไป

ความเป็นมา

เครื่องจักสานไทย เป็นงานศิลปหัตถกรรมที่มีคุณค่าอย่างหนึ่งของไทยทำสืบทอดกันมาแต่โบราณ แม้ทุกวันนี้จะมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้นก็ตาม แต่ก็ยังมีเครื่องมือเครื่องใช้หลายชนิดที่ไม่สามารถผลิตด้วยวัตถุดิบอื่นๆ ที่เครื่องจักรตามระบบอุตสาหกรรมมาใช้แทนเครื่องจักสานได้ เช่น เครื่องจักสานประเภทกล่อ่งข้าว ไม่มีภาชนะอื่นใดใส่ข้าวเหนียวหนึ่งได้ดีเท่าก่องข้าวและกระติบที่สาน ไม่มีเครื่องจับปลาที่ทำด้วยวัตถุดิบอย่างอื่นมาแทนที่ ลอบ ไซ สุ่ม ที่สานด้วยไม้ไผ่ได้ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นคุณลักษณะพิเศษของเครื่องจักสานที่มีคุณค่าในตัวเอง ยากที่จะใช้งานหัตถกรรมและอุตสาหกรรมอย่างอื่นทดแทนได้

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เครื่องจักสานมีอายุยืนยาวสืบทอดกันมานานนับพันปีแม้ในปัจจุบันการทำเครื่องจักสานจะลดจำนวนลงไปบ้าง ตามสภาพสังคมวัฒนธรรมที่เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมเกษตรอุตสาหกรรม และก้าวต่อไปเป็นสังคมอุตสาหกรรมที่การผลิตสิ่งต่างๆ ด้วยมือจะต้องลดลงเปลี่ยนมาเป็นการผลิตด้วยเครื่องจักรกลก็ตาม แต่เครื่องจักสานยังเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่ยังไม่สามารถผลิตได้ด้วยเครื่องจักรกล เพราะการทำเครื่องจักสานต้องใช้ความชำนาญและความสามารถเฉพาะตัวของช่างพื้นบ้านแต่ละถิ่น สิ่งเหล่านี้เป็นคุณค่าพิเศษของเครื่องจักสานที่ต่างไปจากผลิตภัณฑ์อื่นที่ผลิตด้วยเครื่องจักร เครื่องจักสานจึงเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่มีคุณค่าอย่างหนึ่งของไทยที่ควรอนุรักษ์ไว้สืบไป

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอสามง่ามเห็นความสำคัญในการสร้างตะกร้าหวายเทียมนั้น ต้องอาศัยองค์ความรู้ ประสบการณ์ ภูมิปัญญาและมีมือจากหลากหลายแขนง ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ควรจะได้รับ การอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไป

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมอาชีพอนุรักษ์และสืบทอดองค์ความรู้ของภูมิปัญญา
2. เป็นหลักสูตรที่เน้นให้นำความรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี ในการอนุรักษ์และสืบทอดองค์ความรู้ของภูมิปัญญา
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจักสานตะกร้าหวายเทียมและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

เป้าหมาย ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา วันที่ 4 – 6 มีนาคม 2569

จำนวน 15 ชั่วโมง

- ทฤษฎี 1 ชั่วโมง

- ปฏิบัติ 14 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ประวัติความเป็นมา	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกความสำคัญความเป็นมาลักษณะพิเศษของตะกร้าหวายเทียมได้	ความสำคัญ ความเป็นมา ลักษณะพิเศษของตะกร้าหวายเทียม	วิทยาการบรรยาย	5 นาที	-
2	การเลือกวัสดุ-เส้นตอกในการสานตะกร้าหวายเทียม	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกวัสดุที่เหมาะสมในการสานตะกร้าหวายเทียมได้	การเลือกวัสดุที่เหมาะสมในการจักสานตะกร้าหวายเทียม - เส้นตอกสำหรับสาน	1. วิทยาการอธิบายสาธิต 2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	5 นาที	1 ชม.
3	การเตรียมวัสดุและอุปกรณ์	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการสานตะกร้าหวายเทียม	1. การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการใช้จักสาน 2. การจัก - หวาย	- วิทยาการบรรยายและสาธิต - ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	10 นาที	5 ชม.

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
4	การเลือกลายในการสานตะกร้าหวายเทียม	ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับลายในการสานตะกร้าหวายเทียม	ลวดลายที่ใช้ในการสานตะกร้าหวายเทียม	วิทยาการบรรยาย/สาธิต	10 นาที	-
5	ขั้นตอนวิธีการสาน	ผู้เรียนสามารถสานลายพื้นฐานได้	ขั้นตอนการสาน - การสานลายขัด - การสานลายยกดอก	- วิทยาการบรรยาย/สาธิต - ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	10 นาที	6 ชม.

6	การเก็บขอบ ประกอบ ชิ้นงาน	ผู้เรียนสามารถ เก็บรายละเอียด และประกอบ ชิ้นงานได้	การเก็บรายละเอียด - การถักขอบชิ้นงาน - การประกอบชิ้นงาน	- วิทยากรสาธิต - ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	-	1 ชม.
7	การรักษา ชิ้นงานให้ คงทนและ สวยงาม	ผู้เรียนสามารถ รักษาชิ้นงานให้ คงทนและ สวยงามได้	1. หลักการรักษาชิ้นงาน 2. วิธีการรักษาชิ้นงาน - ขั้นตอน วิธีการเคลือบ - ขั้นตอนการลมนคว้น	- วิทยากรบรรยาย/ สาธิต - ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	10 นาที	1 ชม.
8	การบริหาร จัดการอาชีพ	ผู้เรียนได้เรียนรู้ หลักการบริหาร จัดการด้าน การตลาด ช่อง ทางการจำหน่าย สินค้า	1. การบริหารจัดการด้าน การตลาด ช่องทางการ จำหน่าย 2. การบริหารจัดการด้าน บัญชี ต้นทุนกำไร	- วิทยากรบรรยาย	10 นาที	-

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสาร ใบความรู้ ใบงาน
2. คลิปวิดีโอ (สาธิต)
3. ภูมิปัญญา / แหล่งเรียนรู้
4. แบบประเมินความพึงพอใจ
5. แบบวัดความรู้
6. แบบทดสอบ ก่อน-หลังเรียนรู้

การวัดผลประเมินผล

1. การสังเกต
2. แบบวัดความรู้
3. แบบประเมินความพึงพอใจ
 - ประเมินวิทยากร
 - ประเมินการจัดการเรียนรู้
4. ชิ้นงานของผู้เรียน

เกณฑ์การจบหลักสูตร

- ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80
- มีผลการประเมินตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60
- มีผลงานที่มีคุณภาพ

1.โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน วิชาการสานตะกร้าหวายเทียม

2.ความสอดคล้องกับนโยบาย

จุดเน้นการดำเนินงาน กรมส่งเสริมการเรียนรู้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๒. ขับเคลื่อนการเรียนรู้สู่อาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้จริง และการพึ่งพาตนเองที่ยั่งยืน

๒.๑ ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอาชีพให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์พื้นที่ และความต้องการจ้างงาน
ของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต

๒.๒ ส่งเสริมแนวทาง “Learn to Earn” ควบคู่กับการ Upskill / Reskill / Newskill เพื่อให้
ผู้เรียนสร้างรายได้ทั้งในระหว่างเรียนและหลังจบการศึกษา

๒.๓ ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่ สร้างโอกาสทางธุรกิจชุมชน และการต่อยอด
ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่ม

๒.๔ พัฒนาทักษะและอาชีพใหม่ให้กลุ่มวัยเกษียณ เตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย
สามารถสร้างรายได้ พึ่งพาตนเองได้ และลดภาระพึ่งพิงทางสังคม

3.หลักการและเหตุผล

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศ
ให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหารว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็ง
ให้แก่เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ ภายใต้กรอบเวลา 2 ปี ที่จะพัฒนา 5
ศักยภาพของพื้นที่ใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ใน 5 ภูมิภาคหลักของโลก ให้ประชาชนได้มีอาชีพ
ที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง และมีงานทำอย่างยั่งยืนสภาพสังคมปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการ
เปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้น
เรื่อย ๆ แต่ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ไปอย่างรวดเร็ว และไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น มนุษย์จึง
ประสบปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ดังนั้นจึงจำเป็น
อย่างยิ่งที่มนุษย์เราจะต้องสร้างสิ่งทดแทนเพื่อการอยู่รอดโดยวิธีการต่างๆในปัจจุบันคนไทยนิยมรับประทาน
อาหารเพื่อสุขภาพกันไม่น้อย ได้แก่อาหารคลีน ผักปลอดสารพิษที่ได้รับความนิยมอย่าง "เห็ดนางฟ้า" ซึ่งก็มีผู้ที่
เพาะเห็ดนางฟ้าเป็น "ช่องทางทำกิน" ได้อย่างน่าสนใจ และ สามารถเลือกรับประทานได้ง่าย เป็นทางเลือก
สำหรับคนที่อยากทานอาหารเพื่อสุขภาพ เพราะทั้งสด ไขมันต่ำ เหมาะสำหรับผู้ที่ดูแลสุขภาพ จากแนวโน้มความ
นิยมรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพดังกล่าว ทำให้มีผู้ที่สนใจเรียนการสานตะกร้าหวายเทียม แต่ไม่มีหน่วยงาน
หรือบุคคลเปิดสอน ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการที่มาทำธุรกิจเพาะเห็ดนางฟ้าอาชีพการสานตะกร้าหวายเทียม
สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะในการ
ประกอบอาชีพ สามารถพัฒนาตนเอง หรือกลุ่มไปสู่การบริหารจัดการที่มีมาตรฐานเป็นไปตามหลักการของการ
ประกอบอาชีพ กลุ่มเป้าหมายที่สามารถเข้าเรียนในหลักสูตร ได้แก่ ผู้ที่ไม่มีอาชีพหรือมีอาชีพอยู่แล้วแต่ต้องการ
พัฒนาเพื่อเพิ่มรายได้ เมื่อจบหลักสูตรแล้วผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประกอบอาชีพที่
สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

4.วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะในการประกอบอาชีพวิชาการสานตะกร้าหวายเทียม
2. เพื่อตัดสินใจประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม
3. มีความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะการบริหารจัดการในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.เป้าหมาย ประชาชน ตำบลกำแพงดิน

6.วิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
หลักสูตรการสานตะกร้าหวายเทียม	1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจขั้นตอนอย่างถูกวิธี 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติได้จริง 3. เพื่อพัฒนาทักษะให้ได้มาตรฐาน 4. เพื่อส่งเสริมการต่อยอดเป็นอาชีพหรือสร้างรายได้เสริม	ประชาชนทั่วไป	15	วัดกำแพงดิน ตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร	4-6 มีนาคม 2569	7,200

7. วงเงินงบประมาณทั้งโครงการ

แผนงาน : ยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ ผลผลิตผู้รับบริการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง งบรายจ่ายอื่น โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน รหัสงบประมาณ 20334330005005000001 แหล่งของเงิน 6911500

7.1 ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน 1 คน x 15 ชั่วโมง x 200 บาท = 3,000 บาท

7.2 ค่าวัสดุฝึกอบรม จำนวน 15 ชิ้น x 280 บาท = 4,200 บาท

รวมทั้งสิ้น7,200.....บาท (เจ็ดพันสองร้อยบาทถ้วน)

8. แผนการใช้จ่ายงบประมาณ

กิจกรรมหลัก	ไตรมาสที่ 1 (ต.ค.-ธ.ค. พ.ศ. 68)	ไตรมาสที่ 2 (ม.ค.-มี.ค. พ.ศ. 69)	ไตรมาสที่ 3 (เม.ย.-มิ.ย. พ.ศ. 69)	ไตรมาสที่ 4 (ก.ค.-ก.ย. พ.ศ. 69)
หลักสูตรการสานตะกร้าหวายเทียม	-	7,200	-	-

9. ผู้รับผิดชอบโครงการ 1.นางสาวโสธญา สมบุญยอด
10. เครือข่าย 1.ปราชญ์ชาวบ้าน
2.ผู้นำชุมชน
11. โครงการที่เกี่ยวข้อง 1.โครงการการพัฒนาทักษะชีวิต
2.โครงการการพัฒนาพัฒนาชุมชน
3.โครงการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
12. ผลลัพธ์ (Out come) ผู้เข้าอบรมมีความรู้และทักษะในการการสานตะกร้าหวายเทียม การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง
13. ดัชนีตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ
- 13.1 ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)
- มีผู้เข้าอบรมเข้าร่วมไม่น้อยกว่า 15 คน
- 13.2 ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)
- ผู้ผ่านการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 สามารถทำการสานตะกร้าหวายเทียมโดยไม่ต้องมีผู้สอนกำกับได้
14. การติดตามและประเมินผลโครงการ
- 1.แบบประเมินความพึงพอใจ
- 2.สรุปผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินกิจกรรม